

פסח כפר ושאתח

ב"ה

עושים סדר

מורה דרך ליל הסדר

חב"ד
כל הלב לכל אחד

חג שמחה!

מדריך קצר זה נועד לשמש מורה דרך במהלך ליל הסדר, לצד ההגדה של פסח.

חוברת זו תנחה אותך בפעולות ובשלבים המרכזיים של הסדר, ומגישה מבחר שירים ופיוטים המעניקים ללילה את השמחה הייחודית לו.

מאירים את החג - הדלקת נרות

*כשיל הסדר חל בליל השבת אין להדליק נרות לאחר זמן כניסת השבת הנקוב בלוחות השנה. כשיל הסדר חל בימות השבוע ניתן להדליק נרות חג מאש קיימת גם לאחר כניסת החג, אם לא הדליקו קודם לכן.

הקטעים המסומנים באפור נאמרים רק כשיל הסדר חל בליל השבת

הדלקת נרות שבת וחג

לאחר ההדלקה, מברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק
נֵר (שֶׁל שַׁבָּת וְ) שֶׁל יוֹם טוֹב.

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיְּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמַן הַזֶּה:

הכנת קערת הסדר

קערת הסדר היא מגש קשיח או נרתיק בד, המכילה את המאכלים הסמליים של ליל הסדר.

בתוך הקערה שלושה מדורים לשלוש מצות, כנגד כוהן, לוי וישראל. חשוב מאוד להשתמש ב'מצות שמורות' שנעשו בעבודת יד.

על גבה של הקערה, מעל למצות, מניחים את חמשת סימני הסדר: זרוע, מרור, ביצה, חרוסת, חזרת וכרפס, בסדר הבא:

זרוע - נתח קטן של צלי בשר (גרון, כנף או שוק של עוף). הצלי הזה מזכיר את קרבן הפסח שהיה נאכל בימי בית המקדש. אין אוכלים את הזרוע.

ביצה - (קשה, מבושלת). היא מסמלת את קרבן ה'חגיגה' שהיה נאכל בסעודת החג.

כרפס - ירק כלשהו. אפשר להשתמש בפרוסת בצל או פרוסת תפוח אדמה מבושלת. יש מעדיפים עלי סלרי.

חרוסת - מחית תפוחים, אגסים ואגוזים, ובה מהול מעט יין. המרקם שמתקבל מזכיר את הטיט שבו עבדו אבותינו בפרך במצרים.

מרור וחזרת - משתמשים לשניהם בעלי חסה ובשורש חזרת טחון. טעמם המר נועד להזכיר את המרורים שהיו מנת חלקם של בני ישראל במצרים.

עם התקדמות הסדר אוכלים את מרבית הסימנים ואת המצות.

אוכניק? יוצאים
לדרך...

לא להתבלבל, שננו
את הקודים!

כל אחד מארבעה עשר
שלבי הסדר זכה לקוד בן
מילה או שניים:

1. קדש. 2. ורחץ.
3. כרפס. 4. יחץ.
5. מגיד. 6. רחצה.
7. מוציא מצה.
8. מרור. 9. כורך.
10. שלחן עורך.
11. צפון. 12. ברך.
13. הלל. 14. נרצה.

ליל הסדר נפתח בקידוש - ברכה המצהירה על קדושת החג. זו הכוס הראשונה מארבע הכוסות של ליל הסדר.

ניתן לקדש מצאת הכוכבים והלאה. יש לקדש על יין. ממלאים את הגביע, מגביהים אותו ביד ימין וקוראים את הברכה:

אַתְּקִינּוּ סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהּ:

יּוֹם הַשְּׁשִׁי: וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכָל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכָל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

כאן מתחילים כשליל הסדר לא חל בשבת

סְבָרֵי מְרַנֵּן

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם, וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו, וַתִּתֵּן לָנוּ אֱ-דֹנָי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (שְׁבֻתוֹת לְמִנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם (הַשְּׁבֻת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן חֲרוּתָנוּ (בְּאַהֲבָה) מְקַרָּא קֹדֶשׁ זִכָּר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם, כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. (וְשֻׁבַת) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ (בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי מְקַדֵּשׁ (הַשְּׁבֻת וּ) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

כעת שותים את כוס היין (לפחות את רובה) בהסבה - הטיית הגוף לצד שמאל, כדרכם של בני חורין.

יוצאים להפסקה קצרה. תיכף נשוב.

כעת נוטלים ידיים. שופכים מים על כפות הידיים לסירוגין, שלוש פעמים על כל יד, תחילה על יד ימין ואחר כך על יד שמאל (אין מברכים "על נטילת ידיים").

ירק האי-מלח. מתאבן מעניין...

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאָרֶזָה:

בזמן הברכה יש להתכוון להחיל אותה גם על המרור שנאכל בהמשך. טועמים מעט מהכרפס (פחות מ-19 גרם).

נוטלים את הכרפס מעל קערת הסדר (אם אין קערה לכל סועד, ניתן להשתמש בירק אחר), טובלים אותו במי-מלח ומברכים:

גם לשבור צריך לצאת איר.

אנו שוברים את המצה, אף שאיננו אוכלים ממנה כעת, כדי שבשלב הבא, באמירת ה'הגדה של פסח', כאשר נקרא על 'לחם העוני' שאכלו אבותינו במצרים, יהיה לפנינו 'לחם עוני' - מצה שבורה.

חציית המצה האמצעית

חוצים את המצה האמצעית לשניים. את החלק הגדול שומרים בשקית לאפיקומן, ואילו את החלק הקטן מחזירים למקומו בקערה.

מי יוצא 'מה נשתנה?' (ואת התשובות...)

מגיד

קריאת ההגדה

זו הזדמנות נדירה להנחיל את ההיסטוריה של עמנו לדור העתיד, וכך לחבר עוד חוליה בשרשרת הזהב של עם ישראל. ספרו לילדים, שתפו אותם בהגדה והכניסו גם אותם לחוויה המרתקת.

במרכז ליל הסדר עומד הציווי "והגדת לבנך". מכאן שמה של הגדת ליל הסדר. המצווה המרכזית של החג היא לספר לילדינו את סיפור יציאת מצרים.

לפני הקטע 'מה נשתנה' ממלאים את הגביע ביין לכוס השניה של ליל הסדר.

מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות.

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת
הלילה הזה שתי פעמים:

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ או מצה הלילה הזה
כלו מצה:

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה
מרור:

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין
הלילה הזה כלנו מסבין:

שיר מההגדה

מה נשתנה?

ארבע שאלות, ארבע תשובות

שאלה 1:

מדוע בכל לילה איננו מטבילים דבר, ואילו הלילה אנו מטבילים הן את הכרפס במייהמלח הן את המרור בחרוסת?

תשובה: הלילה אנו עושים דברים משונים, בכוונה כדי לעורר את תשומת הלב ואת ערנות הילדים לתוכנו המיוחד של הלילה. את המרור טובלים בחרוסת, כדי להזכיר את השעבוד הקשה של בני ישראל במצרים.

שאלה 2:

מדוע הלילה אין אוכלים לחם אלא מצה?

תשובה: מפני שבני ישראל יצאו במהירות ממצרים, ולא הספיקו להתפוח בצק ללחם, אלא אפו אותו ללא התפחה - ויצאו מצות. וגם: עוד קודם יציאת מצרים ציווה אותם הבורא לאכול את קרבן הפסח עם מצות.

שאלה 3:

מדוע אוכלים מרור?

תשובה: מפני שהמצרים מיררו את חיי אבותינו, ובאכילת המרור אנו חשים מעט מהסבל שלהם.

שאלה 4:

מדוע אוכלים בהסבה?

תשובה: כך נהגו לאכול בעבר מלכים ועשירים. בחג הזה כולנו מרגישים בני מלכים ובני חורין.

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שְׁלֹא אֶחָד
בְּלֶבֶד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא שְׁבַכָּל דּוֹר
וְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם:

מהגדה
שיר

אֱלֹהֵינוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים
 אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם
 אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם
 אֱלֹהֵינוּ הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם
 אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם
 אֱלֹהֵינוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה
 אֱלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ
 אֱלֹהֵינוּ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סִפַּק צָרְכָנוּ בַּמְדָּבָר אַרְבַּעַיִם שָׁנָה
 אֱלֹהֵינוּ סִפַּק צָרְכָנוּ בַּמְדָּבָר אַרְבַּעַיִם שָׁנָה וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן
 אֱלֹהֵינוּ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשֵּׁבֶת
 אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשֵּׁבֶת וְלֹא קָרַבְנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי
 אֱלֹהֵינוּ קָרַבְנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה
 אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהֵינוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא בָּנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה

בסיום ה'מגיד' מגביהים את גביע היין שנתמלא בשנית, ומברכים את ברכת "אשר גאלנו", ואז:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-דֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

שותים בהסבה

נוטליק, ואיז חולריק.

מברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

רחצה

נטילת ידיים

נוטלים שנית את הידיים, לקראת
אכילת המצה. לאחר הנטילה

הגיא הרגא: סוף-סוף - המצות.

אוחזים אמת בשלש המצות,

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

מוציא

מצוות אכילת מצה

לה פריך, לה טעיק, ולה אה שאהותינו אכלו.

בעת אמירת הברכה יש
להתכוון להחיל אותה גם על
המצות שנאכל בהמשך, ב'כורך'
וה'אפיקומן'.

אוכלים מצה במינון 'כזית', שהוא
כ-27 גרם, כשליש מצת-יד. לוקחים
הן מהמצה העליונה הן מן האמצעית.
יש לאכול הכול בתוך ארבע דקות
להוסיף: ולא מעבר לשבע דקות.

אוכלים בהסבה

מצה

אכילת מצה

שומטים את המצה התחתונה,
אוחזים את שתי המצות העליונות,
ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה:

לפי הטעם, נראה שלאבותינו היה חר למדזי התצריק...

אכילת מרור

נוטלים את המרור, טובלים אותו מעט בחרוסת (אך מנערים אותה, כדי שהחרוסת לא תפיג את טעמו המר) ומברכים:

ברוך אתה אֱ-דֹנָי אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר:
אוכלים לפחות 'כזית' - 19 גרם, ולא בהסבה.

ואכשיו - הקוואהינציה: מצות + מרור.

כריך מצה ומרור

כעת יוצרים כריך של מצה ומרור ('כזית' מכל מרכיב). לוקחים

מעט חרוסת מניחים על המרור ומנערים. ואוכלים בהסבה.

את ה'כורך' עשה הילל הזקן בימי בית המקדש, על פי הציווי המקראי "על מצות ומרורים יאכלוהו".

אוכלים בהסבה

פנו מקוק, הזיצ למן הסאודזה!

סעודת החג

עכשיו הגיע זמנה של סעודת החג. נהוג לפתוח אותה באכילת הביצה, טבולה במימלח.

אפיקומן. שלא נשכח את הטעם...

צפון

האפיקומן נועד לוודא שבפינו יישמר טעם המצות. אחרי אכילת האפיקומן, אין אוכלים דבר.

המינון הנדרש לאפיקומן - כזית, ורצוי פעמיים כזית.

כעת אוכלים את האפיקומן. משמעות השם: אפיקו - הוציאו, מן - מעדן. ובעברית: קינוח.

ארה טובה, אליהו!

ממלאים את הכוס בפעם הרביעית.

כעת מתרחש אחד הרגעים המיוחדים בליל הסדר. ניגשים לפתוח את דלת הבית כשבידינו נרות דולקים, לכבוד אליהו הנביא, מבשר הגאולה.

ליל הסדר מכונה 'ליל שימורים', ופתיחת הדלתות לרווחה מבטאת את אמונתנו שאנו מוגנים והבורא שומר עלינו.

בזמן שהדלת פתוחה אומרים את פסוקי 'שפוך חמתך', המכוונים כנגד שונאי ישראל.

ברך

ברכת המזון

מוזגים יין בשלישית לגביע, וכן מציבים על השולחן גביע יין מלא הנקרא 'כוסו של אליהו'. לאחר מכן מברכים את ברכת המזון, ובסופה מברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגָּפֶן:

ושותים בהסבה

ליל הסדר הוא חוויה אההלכות... אכשיו הגיצ הלחן להוזות.

הלל נרצה

שירת הלל

את ליל הסדר אנו חותמים בקריאת פרקי הלל לבורא, מתוך ספר התהילים, על ניסי יציאת מצרים. בסיומם שותים בהסבה את הכוס הרביעית.

כעת אנו בטוחים שהסדר התנהל כמצופה, נשא חן בעיני הבורא ו'נרצה' לפניו.

בתום קריאת ה'הלל', מגביהים את

גביע היין, ומברכים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

שותים את היין בהסבה.

אחר כך מכריזים בקול:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם!

שירים ופיוטים

בתפוצות ישראל מקובל לסיים את ליל הסדר בשירים ופיוטים, הנפוצים מהם מובאים כאן.

חד גדיא

חד גדיא. חד גדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא:
 ואתא שונרא ואכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא:
 ואתא כלבא ונשך לשונרא. דאכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא.
 חד גדיא:
 ואתא חוטרא והכה לכלבא. דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא. דזבין אבא
 בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא:
 אתא נורא ושרף לחוטרא. דהכה לכלבא. דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא.
 דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא:
 ואתא מיא וכבה לנורא. דשרף לחוטרא. דהכה לכלבא. דנשך לשונרא.
 דאכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא:
 ואתא תורא ושטה למיא. דכבה לנורא. דשרף לחוטרא. דהכה לכלבא.
 דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא:
 ואתא השוחט ושחט לתורא. דשטה למיא. דכבה לנורא. דשרף לחוטרא.
 דהכה לכלבא. דנשך לשונרא.
 דאכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא:
 ואתא מלאך המות ושחט לשוחט. דשחט לתורא. דשטה למיא. דכבה
 לנורא. דשרף לחוטרא. דהכה
 לכלבא. דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי זויי. חד גדיא.
 חד גדיא:
 ואתא הקדוש ברוך הוא ושחט למלאך המות. דשחט לשוחט. דשחט
 לתורא. דשטה למיא. דכבה לנורא.
 דשרף לחוטרא. דהכה לכלבא. דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא. דזבין אבא
 בתרי זויי. חד גדיא. חד גדיא

אחד מי יודע?

אחד מי יודע. אחד אני יודע. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שנים מי יודע. שנים אני יודע. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שלושה מי יודע. שלושה אני יודע. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

ארבע מי יודע. ארבע אני יודע. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

חמשה מי יודע. חמשה אני יודע. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

ששה מי יודע. ששה אני יודע. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שבעה מי יודע. שבעה אני יודע. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שמונה מי יודע. שמונה אני יודע. שמונה ימי מילה שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

תשעה מי יודע. תשעה אני יודע. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי מילה שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

עשרה מי יודע. עשרה אני יודע. עשרה דבריא. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי מילה שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

אחד עשר מי יודע. אחד עשר אני יודע. אחד עשר כוכביא. עשרה דבריא. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי מילה שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שנים עשר מי יודע. שנים עשר אני יודע. שנים עשר שבטיא. אחד עשר כוכביא. עשרה דבריא. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי מילה שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלושה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שלושה עשר מי יודע. שלושה עשר אני יודע. שלושה עשר מדיא. שנים עשר שבטיא. אחד עשר כוכביא. עשרה דבריא. תשעה ירחי לידה. שמונה ימי מילה שבעה ימי

שַׁבָּתָא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁיתוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַי לַחֲזוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

אַרְבַּעַה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּעַה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּעַה עֶשֶׂר סְפָרֵי הַרְמָב"ם. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטִיָּא. אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵיָא. עֶשְׂרָה דְבָרֵיָא. תְּשַׁעַה יְרַחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִלָּה שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁיתוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַי לַחֲזוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ:

אחד מי יודע. בשפה הרוסית

Эх ты, земляк, зачем ты дурак!

Я тебе рассказываю,

Я тебе рассчитываю:

Один, один у нас Б-г.

Что на небе, что на земле,

Один у нас Б-г.

Служба наша — наша дружба, наша еврейская.

(2 раза)

2 наших таблички,

3 наших батюшки,

4 наших матушки,

5 книжек Торы,

6 книжек Мишны,

7 дней недели,

8 дней обрезания,

9 месяцев рождения,

10 у нас заповедей,

11 у нас звёздочек,

12 наших колен,

13 свойств Б-га,

14 книжек РАМБАМА

בחג הפסח מודגש במיוחד עניין החינוך - "והגדת לבנך" לכל סוגי הבנים, "כנגד ארבעה בנים דיברה תורה", לא רק לבן "חכם" אלא גם הפכו, וכן "תם" ו"שאינו יודע לשאול".

בהתאם לכך, צריך להשתדל שב"ליל הסדר" ישבו כל ארבעת הבנים לשולחן ה"סדר".

כלומר, גם אלו שבכל השנה רחוקים מענייני יהדות, תורה ומצוותיה, ישתתפו גם הם ב"סדר".

הרבי מליובאוויטש בעת ביקור הרבנים הראשיים, תשמ"ו/1986

יו"ל ע"י המרכז לעזרי שליחות

chabad@chabad.org.il • www.chabad.org.il